

ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม
กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาชีพบริการ

นางสาว พัชราวดี ทองเนือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2188-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDES, SUBJECTIVE NORMS, PERCEIVED BEHAVIORAL
CONTROL, AND INTENTION TO QUIT SMOKING OF WOMEN SERVICE WORKERS

Miss Patcharawadee Tongnaung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

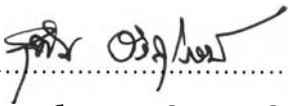
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-2188-5

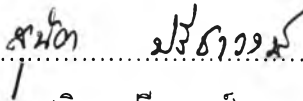
หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาชีพบริการ
โดย	นางสาว พัชราวดี ทองเนื่อง
สาขาวิชา	พยาบาลศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. สุนิดา ปรีชาวงษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)	อาจารย์ ดร. นรลักษณ์ เชื้อกิจ

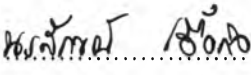
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลบัณฑิต

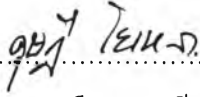
.... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุวัธวัชชัย)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. สุนิดา ปรีชาวงษ์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. นรลักษณ์ เชื้อกิจ)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา)

พัชราวดี ทองเนื่อง : ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาชีพบริการ (RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDES, SUBJECTIVE NORMS, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL, AND INTENTION TO QUIT SMOKING OF WOMEN SERVICE WORKERS) อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. สุนิดา ปรีชาวงษ์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: อาจารย์ ดร. นรลักษณ์ เอื้อกิจ 149 หน้า. ISBN 974-14-2188-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาชีพบริการ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้หญิงอาชีพบริการที่สูบบุหรี่ซึ่งปฏิบัติงานในสถานบริการของจังหวัดภูเก็ต จำนวน 100 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำตามแผนของ Ajzen (1988) ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และแบบสอบถามความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และหาค่าความเที่ยงจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .76, .86, .90 และ .80 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้หญิงอาชีพบริการมีเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 134.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 29.14 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 90.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 22.16 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 116.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 48.93 และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.44
2. เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาชีพบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .36, .33$ และ $.25$ ตามลำดับ)
3. เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาชีพบริการได้ร้อยละ 15.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีอำนาจในการทำนาย ซึ่งสร้างสมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่} = .334 (\text{เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่}) + .216 (\text{การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม})$$

สาขาวิชา.....พยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....*พวิ พ*
 ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*สุนิดา ปรีชาวงษ์*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*นรลักษณ์ เอื้อกิจ*

4777598536 : MAJOR NURSING SCIENCE

KEY WORD: ATTITUDES / SUBJECTIVE NORMS / PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL / INTENTION / QUIT SMOKING / WOMEN SERVICE WORKERS

PATCHARAWADEE TONGNAUNG: RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDES, SUBJECTIVE NORMS, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL, AND INTENTION TO QUIT SMOKING OF WOMEN SERVICE WORKERS. THESIS ADVISOR: SUNIDA PREECHAWONG, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : NORALUK UA-KIT, Ph.D., 149 pp. ISBN 974-14-2188-5.

The purposes of this study were to examine the relationship between attitudes toward smoking, subjective norms, perceived behavioral control, and intention to quit smoking of women service workers, and to identify the predictor variables of intention to quit smoking. The participants were 100 women smokers who were selected from massage parlours, café, bar beer, and other work sites in Phuket through purposive sampling. The instruments were demographic data form, attitude toward quit smoking questionnaire, subjective norm questionnaire, perceived behavioral control questionnaire, and intention to quit smoking questionnaire. All questionnaires were tested for content validity by a panel of experts. The Cronbach's alpha coefficients of the instruments were .76, .86, .90 and .80, respectively. Pearson's product moment correlation and stepwise multiple regression were used for statistical analysis.

The results were as follows:

1. The mean score of attitudes toward quit smoking was medium level ($\bar{X} = 134.62$, SD = 29.14). The mean score of subjective norms was high level ($\bar{X} = 90.32$, SD = 22.16). The mean score of perceived behavioral control was low level ($\bar{X} = 116.43$, SD = 48.93). The mean score women service workers' intention to quit smoking was medium level ($\bar{X} = 6.34$, SD = 1.44).

2. There were significantly positive relationship between attitudes toward quit smoking, subjective norms, perceived behavioral control, and women service workers' intention to quit smoking, at the level of .01 ($r = .36, .33$ and $.25$, respectively).

3. Attitudes toward quit smoking and perceived behavioral control significantly predicted women service workers' intention to quit smoking, at the level of .05. The predictive power was 15.60 % of the variance. The equation derived from the standardized score was:

$$\text{Women service workers' intention to quit smoking} = .334 (\text{attitudes toward quit smoking}) + .216 (\text{perceived behavioral control})$$

Field of study.....Nursing Science.....Student's signature *Patcharawadee Tongnaung*
 Academic year.....2005.....Advisor's signature *Sunida Preechawong*
 Co-advisor's signature.....*Noraluk Ua-kit*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอิงจาก อาจารย์ ดร.สุนิดา ปรีชาวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. นรลัทขณ์ เอื้อกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก้ไขข้อบกพร่อง ให้ความเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในพระคุณของท่านเป็นที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และข้อเสนอแนะทางด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาใช้เวลาในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำที่มีคุณค่า พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และการเรียนรู้ที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต ที่ช่วยเหลือและประสานงานในการเก็บข้อมูล ตลอดจนผู้ประกอบการสถานบริการที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และที่สำคัญ คือ ผู้หญิงอาชีพบริการ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ที่ให้ความกรุณาและร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส เพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน รวมถึงเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือเสมอมา และท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ชายญาติพี่น้อง และเพื่อนๆทุกคน ที่คอยอยู่เคียงข้าง เป็นแรงผลักดัน ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ และสนับสนุนด้วยความเอาใจใส่และห่วงใยเสมอมาจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา ตลอดจนทุกท่านที่ช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและระลึกถึงตลอดเวลา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
แนวคิดเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	13
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บุหรีและการสูบบุหรี.....	17
การเลิกสูบบุหรี.....	22
ผู้นิยมอาชีพบริการกับพฤติกรรมสุขภาพ.....	25
บทบาทของพยาบาลกับการช่วยเหลือผู้สูบบุหรีให้เลิกสูบบุหรี.....	29
ทฤษฎีการกระทำตามแผน (Theory of Planned Behavior).....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	71
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	102
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	104
รายการอ้างอิง.....	105
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	115
ภาคผนวก ข จดหมายเวียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิผู้ทรงคุณวุฒิและจดหมายขอ ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	117
ภาคผนวก ค เอกสารการพิจารณาจริยธรรม เอกสารพิทักษ์สิทธิกลุ่ม ตัวอย่าง และตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	120
ภาคผนวก ง สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	133
ภาคผนวก จ ตารางวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม.....	138
ภาคผนวก ฉ การทดสอบเงื่อนไขสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	145
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	149

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความเชื่อของผู้หญิงอาชีพบริการต่อการเลิกสูบบุหรี่.....	64
2	ความเชื่อของผู้หญิงอาชีพบริการเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง.....	66
3	ความเชื่อของผู้หญิงอาชีพบริการเกี่ยวกับการควบคุมการกระทำ พฤติกรรมกรรมการเลิกสูบบุหรี่.....	68
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงอาชีพบริการ จำแนกตาม อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงาน.....	74
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงอาชีพบริการ จำแนกตาม ระยะเวลาในการสูบบุหรี่ และจำนวนบุหรี่ที่สูบในแต่ละวัน.....	76
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงอาชีพบริการ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการเลิกสูบบุหรี่ วิธีการในการเลิกสูบบุหรี่ ระยะเวลาที่ เลิกสูบบุหรี่ และความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่ในระยะ 6 เดือนที่ ผ่านมา.....	77
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การ คลายตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจ ในการเลิกสูบบุหรี่ โดยรวม.....	78
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคลาย ตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจในการ เลิกสูบบุหรี่.....	79
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคลาย ตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจของ ผู้หญิงอาชีพบริการในการเลิกสูบบุหรี่ ในรูปของเมตริกสหสัมพันธ์ (correlation matrix).....	80
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคลายตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม กับความ ตั้งใจของผู้หญิงอาชีพบริการในการเลิกสูบบุหรี่ ที่ได้รับเลือกเข้าสู่ สมการถดถอย ค่าอำนาจในการทำนาย (R^2) และค่าอำนาจการทำนาย ที่ปรับใหม่ (Adjusted R^2) ในการทำนายความตั้งใจของผู้หญิงอาชีพ บริการในการเลิกสูบบุหรี่.....	81

ตารางที่		หน้า
11	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้ในการทำนายความตั้งใจของผู้หญิงอาชีพบริการในการเลิกสูบบุหรี่.....	82
12	ค่าเฉลี่ยรายชื่อของความเชื่อของผู้หญิงอาชีพบริการเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ (b _i) การประเมินผลของการกระทำพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ (e _i) และเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่โดยรวม.....	139
13	ค่าเฉลี่ยรายชื่อของความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำการเลิกสูบบุหรี่ (NB _i) แรงจูงใจให้ผู้หญิงอาชีพบริการกระทำตามกลุ่มอ้างอิง (MC _i) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของผู้หญิงอาชีพบริการในการเลิกสูบบุหรี่โดยรวม.....	141
14	ค่าเฉลี่ยรายชื่อของความเชื่อของผู้หญิงอาชีพบริการเกี่ยวกับการควบคุมการกระทำพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ (C _i) การรับรู้การควบคุมการกระทำพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ (P _i) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของผู้หญิงอาชีพบริการในการเลิกสูบบุหรี่โดยรวม.....	143
15	ค่าเฉลี่ยและมัธยฐานของเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจของผู้หญิงอาชีพบริการในการเลิกสูบบุหรี่.....	147

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	โครงสร้างพื้นฐานทฤษฎีการกระทำตามแผน.....	35
2	ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่.....	146
3	ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่.....	147
4	ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่.....	147
5	ลักษณะการกระจายของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์.....	148